

Laidiens: 20.11.2020., Nr. 225

Oficiālās publikācijas Nr.: 2020/225.6

Ministru kabineta noteikumi Nr. 679

Rīgā 2020. gada 17. novembrī (prot. Nr. 73 3. §)

Liftu un vertikālo cēlējplatformu drošības un tehniskās uzraudzības noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma
"Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību"
3. panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka prasības, kas jāievēro, organizējot un veicot darbus ar liftiem un vertikālām cēlējplatformām (turpmāk – cēlējplatformas), kā arī to tehniskās uzraudzības kārtību.
2. Noteikumi attiecas uz:
 - 2.1. liftiem, kurus pastāvīgi izmanto ēkās un konstrukcijās noteiktu stāvu apkalpošanai un kuri paredzēti, lai pilnībā noslēgtā (norobežotā) lifta kabīnē (turpmāk – kabīne) pārvietotu cilvēkus vai cilvēkus un kravas, ja pārvietošana tiek veikta daļēji slēgtā (norobežotā) vai slēgtā šahtā;
 - 2.2. cēlējplatformām, kuras pastāvīgi izmanto ēkās un konstrukcijās noteiktu stāvu apkalpošanai un kuras paredzētas, lai ar daļēji noslēgtu (norobežotu) platformu (turpmāk – platforma) pārvietotu cilvēkus vai cilvēkus un kravas, ja pārvietošana tiek veikta slēgtā (norobežotā) šahtā un pacelšanas augstums ir lielāks par trim metriem.
3. Lietošanā drīkst būt:
 - 3.1. lifti, kas atbilst normatīvajiem aktiem par liftu un to drošības sastāvdaļu projektēšanu, ražošanu un liftu uzstādīšanas un atbilstības novērtēšanu;
 - 3.2. lifti, kuriem nav piemērojami normatīvie akti par liftu un to drošības sastāvdaļu projektēšanu, ražošanu un liftu uzstādīšanas un atbilstības novērtēšanu, bet kuri atbilst šo noteikumu II un III nodaļā noteiktajām prasībām;
 - 3.3. cēlējplatformas, kas atbilst normatīvajiem aktiem par mašīnu drošību.
4. Ekonomikas ministrija sadarbībā ar standartizācijas tehnisko komiteju iesniedz nacionālajai standartizācijas institūcijai publicēšanai tās tīmekļvietnē to piemērojamo standartu sarakstu, kurus var piemērot šo noteikumu prasību izpildei.
5. Šo noteikumu 3.2. apakšpunktā minētie lifti, kas atbilst piemērojamiem standartiem (vai to daļām), uzskatāmi par atbilstošiem tām šo noteikumu II nodaļā minētajām būtiskajām drošuma prasībām, kuras aptver piemērojamie

standarti.

6. Liftu drošuma novērtēšanu, liftu un cēlējplatformu tehniskās pārbaudes veic inspicēšanas institūcija, kura ir akreditēta nacionālajā akreditācijas institūcijā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību (turpmāk – inspicēšanas institūcija).

7. Liftu drošuma novērtēšanas, liftu un cēlējplatformu tehniskās pārbaudes, kas veiktas saskaņā ar piemērojamajos standartos (vai to daļās) noteiktajām prasībām, uzskatāmas par atbilstošām tām šo noteikumu prasībām, kuras aptver piemērojamie standarti.

II. Būtiskās drošuma prasības liftiem

8. Lifts ir piemērots tam paredzētajai funkcijai un to var lietot, regulēt un apkalpot, neradot draudus cilvēku dzīvībai, veselībai, īpašumam un videi.

9. Ja pastāv riski, kas nav noteikti šajā nodaļā, liftam piemērojamas normatīvajos aktos par mašīnu drošību noteiktās būtiskās drošuma prasības.

10. Ja lifta uzbūves un funkcionalitātes dēļ šajā nodaļā noteiktās būtiskās drošuma prasības nav iespējams izpildīt pilnā apjomā, lifta valdītājs pēc saskaņošanas ar inspicēšanas institūciju veic nepieciešamos aizsardzības pasākumus, lai mazinātu riskus, ko nav iespējams novērst, un informē lifta lietotājus un lifta apkalpojošo personālu par paliekošajiem riskiem, uzstādot drošības zīmes (brīdinājuma, aizlieguma, rīkojuma, informācijas zīmes).

11. Lifts ir aprīkots ar kabīni, kas atbilst paredzamajam maksimālajam pārvietojamo cilvēku skaitam un lifta nominālajai celstspējai, kādu noteicis lifta ražotājs vai uzstādītājs.

12. Kabīnes piekares un balstiekārtas līdzekļi, to stiprinājumi un starpposmu daļas, ņemot vērā lifta lietošanas apstākļus, izmantojamos materiālus un izgatavošanas nosacījumus, nodrošina atbilstošu drošuma līmeni un samazina kabīnes nokrišanas risku.

13. Ja kabīnes piekarei izmanto troses, lieto vismaz divas neatkarīgas trošu sistēmas un katrai sistēmai ir savs stiprinājums.

14. Piekares sistēmā troses ir bez savienojumiem vai savijumiem, izņemot vietas, kur tas ir nepieciešams troses piekarei vai cilpas izveidošanai.

15. Lifts ir aprīkots ar ātruma ierobežotājiem, izņemot gadījumus, ja lifta pārvietošanās sistēma konstruēta tā, lai nepieļautu ātruma pārsniegšanu.

16. Liftam, kura kabīne tiek pārvietota ar dzenskriemeļiem, ir nodrošināta velkošās troses stabilitāte uz skriemeļa un dzenskriemeļa aizsardzība pret svešķermeņa iekļūšanu.

17. Pasažieru liftiem ir individuāls lifta piedziņas mehānisms.

18. Lifta mašīntelpa, trišu telpa, lifta šahta un ar to saistītās lifta ierīces ir noslēgtas, un tās ir pieejamas tikai tehniskās apkopes veikšanai, kā arī ārkārtas gadījumos.

19. Pirms apkalpojošā personāla iekļūšanas lifta šahtā tiek pārtraukta lifta regulārā darbība.

20. Lifta vadības ierīču funkcijas norādītas skaidri un nepārprotami.

21. Lifta elektroiekārtas uzstādītas un pievienotas tā, ka:

- 21.1. tās nav iespējams sajaukt ar slēgumiem, kam nav tiešas saistības ar liftu;
- 21.2. lifta kustība ir atkarīga no elektriskām drošības ierīcēm, kas ieslēgtas atsevišķā elektriskā drošības ķēdē.
22. Kabīnes līmeņošanas un apstāšanās precizitāte nerada riskus lifta lietotājiem vai materiālajām vērtībām.
23. Kabīnes kustības paātrinājums vai ātruma samazinājums nerada risku kabīnē esošajiem cilvēkiem.
24. Lai novērstu cilvēku saspiešanas risku, kabīnei atrodoties kādā no kustības galējiem stāvokļiem, nodrošina brīvu telpu vai patvērumu. Ja nav iespējams nodrošināt brīvu telpu vai patvērumu, saspiešanas riska novēršanai izmanto citus piemērotus līdzekļus.
25. Starp lifta šahtas grīdu un kabīnes grīdu ir buferi, kas maksimāli saspīestā stāvoklī nodrošina šo noteikumu 24. punktā minēto brīvo telpu.
26. Durvju ailēm lifta šahtā, kuras paredzētas ieejai kabīnē un izejai no tās, ir lietošanas apstākļiem atbilstošas izturīgas lifta šahtas durvis.
27. Bloķēšanas ierīces novērš:
- 27.1. kabīnes kustības uzsākšanu, kamēr lifta šahtas durvis nav aizvērtas un noslēgtas;
- 27.2. lifta šahtas durvju atvēršanos, kamēr kabīne vēl pārvietojas un neatrodas pieturas vietā.
28. Kabīne ir pilnībā noslēgta (norobežota) ar sienām (no grīdas līdz griestiem), ar kabīnes durvīm (durvju ailes augstumā), ar cieši piegulošu grīdu un griestiem, izņemot ventilācijas atveres.
29. Kabīne nepārvietojas, ja kabīnes durvis ir atvērtas.
30. Kabīne nekavējoties apstājas, ja tiek atvērtas tās durvis.
31. Ja nav lifta šahtas vai pastāv risks, ka cilvēks var nokrist starp kabīni un šahtu, lifta kabīnes durvis paliek aizvērtas un noslēgtas, ja kabīne ir apstājusies starp stāviem.
32. Lifts ir nodrošināts ar attiecīgām ierīcēm, lai energopadeves traucējumu vai detaļu lūzuma gadījumā novērstu kabīnes brīvu krišanu vai nevadāmu kustību.
33. Ierīces, kas ierobežo kabīnes brīvu krišanu, ir neatkarīgas no kabīnes piekares veida (piekares līdzekļiem). Minētās ierīces aptur arī nomināli noslogotas kabīnes krišanu, kura pārvietojas ar maksimālo ātrumu, kādu paredzējis lifta ražotājs vai uzstādītājs.
34. Lifta darbība nav iespējama, ja šo noteikumu 32. punktā minētās ierīces nav darba kārtībā.
35. Lifta šahtas durvis un kabīnes durvis vai abas durvis, ja tās ir automatizētas, ir aprīkotas ar ierīci, kas novērš cilvēka saspiešanas risku, tām esot kustībā.
36. Lifta šahtas durvis (arī tās, kurās ir stikla sastāvdaļas) ir izturīgas pret atklātu liesmu, pret termisko starojumu un saglabā viengabalainību un izolācijas īpašības, ja tām ir piemērojamas normatīvajos aktos par būvju ugunsdrošību noteiktās prasības.
37. Lifta šahtā, mašīntelpā, trišu telpā nedrīkst atrasties cauruļvadi, elektroinstalācija vai citas konstrukcijas, izņemot tās, kuras nepieciešamas lifta darbībai un drošībai.
38. Pretsvars uzstādīts tā, lai izvairītos no jebkāda riska tam sadurties ar kabīni vai uzkrīst uz tās.

39. Lifts ir aprīkots ar līdzekļiem, ar kuru palīdzību ārkārtas gadījumos ir iespējams atbrīvot cilvēkus un evakuēt tos no lifta.

40. Kabīne ir aprīkota ar abpusējas saziņas līdzekļiem, ar kuru palīdzību lifta kabīnē esošie cilvēki var sazināties ar personām, kas nodrošina palīdzības izsaukšanu un cilvēku evakuāciju. Saziņas līdzekļi funkcionē arī tad, ja nav elektriskās strāvas padeves lifta lietošanai paredzētajos darbības apstākļos, un to darbības ilgums ir pietiekams, lai nodrošinātu pasažieru atbrīvošanu un evakuāciju ārkārtas gadījumos.

41. Lifta celšanas mašīnas dzinējam nodrošina aizsardzību pret pārkaršanu.

42. Kabīnē pasažieriem pastāvīgi ir nodrošināta pietiekama ventilācija (arī tad, ja lifts ilgstoši stāv) un apgaismojums.

43. Kabīnē ir avārijas apgaismojums, kas funkcionē arī tad, ja nav elektriskās strāvas padeves lifta lietošanai paredzētajos darbības apstākļos, un avārijas apgaismojuma darbības ilgums ir pietiekams, lai nodrošinātu pasažieru atbrīvošanu un evakuāciju ārkārtas gadījumos.

44. Cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem paredzētais lifts ir aprīkots ar kabīni, kuras izmēri pieļauj šādu personu pārvietošanos un kuras vadības ierīces ir konstruētas un izvietotas tā, lai atvieglotu lifta izmantošanu.

45. Kabīnē redzamā vietā novietota plāksnīte, kurā skaidri norādīta šāda informācija:

45.1. lifta ražotāja vai uzstādītāja nosaukums;

45.2. lifta modeļa, sērijas vai tipa apzīmējums;

45.3. lifta uzstādīšanas gads;

45.4. lifta nominālā celjspēja kilogramos;

45.5. maksimālais pasažieru skaits.

46. Liftam ir vismaz šāda lietošanas dokumentācija valsts valodā:

46.1. lietošanas instrukcija (rokasgrāmata) ar rasējumiem un aprakstiem, kas nepieciešami lifta lietošanai, tehniskajai apkopei (tai skaitā apkopes un uzraudzības kārtība), remontiem un periodiskajām pārbaudēm, inspicēšanai, kā arī cilvēku atbrīvošanai un evakuācijai ārkārtas gadījumos;

46.2. lifta drošības sastāvdaļu lietošanas instrukcija, kurā norādīta informācija par drošības sastāvdaļu uzstādīšanu, savienošanu, regulēšanu un tehnisko apkopi;

46.3. reģistrācijas žurnāls ar atzīmēm par valdītāja nodrošinātajiem lifta uzturēšanas pasākumiem – apskatēm, apkopēm, remontdarbiem, rekonstrukciju, modernizāciju (turpmāk – uzturēšanas pasākumi), drošuma novērtēšanu, risku novērtēšanu un aktuālajām tehniskajām pārbaudēm.

III. Liftu drošuma novērtēšana un risku novērtēšana

47. Par liftu drošuma novērtēšanu un risku novērtēšanu šajā nodaļā noteiktajā apjomā un termiņos ir atbildīgs lifta valdītājs.

48. Liftu drošuma novērtēšanu veic ne vēlāk kā:

48.1. gada laikā no šo noteikumu spēkā stāšanās dienas – liftiem ar manuālām šahtas durvīm, kuru šahtas durvju slēgierīce nav aprīkota ar papildu elektrisko drošības ierīci, kas kontrolē šahtas durvju noslēgšanu;